

☸ שם העבודה : המאפיינים המשמעויות וההשלכות של קשר זוגי, מנקודת מבטם של אנשים עם לקות אינטלקטואלית החיים בזוגיות. השוואה בין איכות חיים ודימוי עצמי של אנשים הנמצאים במערכת יחסית זוגית ובמערכת יחסים חברית.

☸ שנה: 2013

☸ מס' קטלוגי: 68

☸ שם המגיש: פרופ' שונית רייטר וד"ר רן נוימן

☸ המחקר הוגש בחלקו כחיבור לשם קבלת התואר "דוקטורט לפילוסופיה", הפקולטה לחינוך, החוג לחינוך מיוחד, אוניברסיטת חיפה.

מגבלות המחקר והמלצות למחקר המשך

באופן כללי ניתן לומר, כי למרות שמחקר הניב תוצאות חשובות, ייתכן מאד כי תוצאות אלה חלקיות ואולי אף חסרות. קשייהם של חלק מהמרואיינים להבין ולבטא עצמם מילולית על רקע מגבלותיהם וחששם של מרואיינים אחרים ממעורבותו של הצוות המטפל ומההשלכות של המידע בו שיתפו לעתיד הקשר הזוגי, הקשו כאמור על איסוף המידע. בכדי לנסות ולקבל תמונה עשירה יותר, רצוי במחקרים עתידיים לעשות שימוש באמצעים נוספים (תצפיות, משחקי תפקידים כלים הבעתיים והשלכתיים ועוד), כמו גם לחזור מספר פעמים על חלק מן הפרוצדורות. הפגת חששם של המרואיינים מהשלכות הראיון על חייהם ובמיוחד על עתידו של הקשר עם בן/בת הזוג שלהם, חשובה גם היא כצעד מקדים לראיון ובמיוחד בכדי לעודד את המרואיינים לשתף בקשיים בקשר הזוגי. בנוסף ובכדי לקבל תמונה עשירה ונרחבת יותר, ניתן לבחון במחקרי המשך גם את נקודת מבטם של אחרים משמעותיים בסביבתם של בני הזוג ביחס לשאלות המחקר. נקודת מבטם של אחרים אינה חלופה לאופן בו רואים ותופסים אנשים עם ל"א את חייהם, אך היא יכולה להעשיר את הידע בנושא הנחקר.

עוד חשוב להוסיף ולציין, כי ללא קשר למגבלות המתודולוגיות, המחקר הנוכחי הוא ראשון מסוגו. אי לכך, חזרה נוספת על מערך המחקר, בחינה נוספת של הממצאים ושימוש במתודולוגיות נוספות, חשובים לצורך הכללה של הממצאם, כמו גם לבחינה של ההמלצות הפרקטיות שנגזרות מהן.

מעבר להמלצות הכלליות, מעלים ממצאי המחקר שאלות נוספות הראויות למחקר נוסף:

- לצורך השוואה בין זוגיות כפי שנתפסת ע"י אנשים עם ל"א ואנשים באוכלוסיה הכללית, ניתן במחקרי המשך לקיים ראיון זהה עם זוגות עם ובלי ל"א. תיאורים דומים של שתי הקבוצות יכולים לחדד באילו מימדים נורמטיבית זוגיותם של אנשים עם ל"א. לחלופין, תיאורים שונים עשויים לסייע באיפיון ייחודיותה של זוגיות עבור אנשים עם ל"א, כמו גם לתרום לאפיון של הנושאים בהם נחוצה הנגשה נוספת.
- על בסיס החשש הרב שהעלו המרואיינים מהשפעה של הצוות המלווה על הקשר הזוגי ובהתחשב במשמעות הרבה שהם מייחסים לאחרים בבניית הקשר, רצוי במחקרי המשך לבחון כיצד ניתן להתגבר על הטייה בתשובותיהם של הנחקרים כתוצאה מתחושת האיום שהם חשים מחד ונטייתם לרציה חברתית מאידך.
- לצורך הנגשה של תחום הזוגיות לאנשים עם ל"א ולצורך שיפור התנאים עבור זוגות קיימים, ניתן להפריד במחקרי המשך בין שאלות שנועדו לבחון את מאפייני הקשר כפי שקיים

(המצוי), לבין שאלות שנועדו לבדוק את השאיפות, החלומות והתחומים בהם קיים קושי או חסר (הרצוי).

- על בסיס תיאוריהם של חלק מן המרואיינים את הכניסה לזוגיות כשלב מעבר משמעותי בחייהם, ניתן לבחון במחקרי המשך עד כמה מסמלת זוגיות זו שלב התפתחותי בחיי אנשים ל"א החיים בזוגיות ועד כמה חשובה האפשרות להתנסות בחיי זוגיות למהלך חייהם של אנשים עם ל"א ולהתפתחותם.

- באמצעות אפיון מחדש של האופן בו נתפסת זוגיותם של אנשים עם ל"א, מוצעות במחקר הנוכחי מספר המלצות לשינוי. בניה של תוכנית התערבות על בסיס המלצות אלה ובחינה של השינויים שיתרחשו בחייהם של אנשים עם ל"א בעקבות הפעלת התוכנית, הם מהלך טבעי למחקר המשך, כמו גם לשיפור איכות החיים של אנשים עם ל"א הלכה למעשה.